

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 12.—
Pol leta . . . 6.—
Četrt leta . . . 3.—
Mesečno . . . 1.20
Tanj Avstrije: --
Celo leto . . . 15.—
Posamezne številke
-- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 18 v.
od 6redne petitvrste:
večkratnih oznanilih v.
-- popust.
„Straža“ izhaja v po-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravlništvo: Maribor
Narodna ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Wilsonov odgovor Avstriji

Avstro-Ogrska je na svojo noto z dne 4. oktobra Zedinjenim državam dobila po švedskem poslaniku v Vaingtonu ta le odgovor:

Državni departement, 18. okt. 1918.

Gospod!

Imam čast, Vam potrditi sprejem Vaše note z dne 7. t. m. s katero ste nam izročili poročilo c. in kr. vlade avstro-ogrsko našemu predsedniku. Prosim Vas, bodite tako prijazni in izročite po Vaši vladi c. in kr. vladi naslednji odgovor:

Predsednik smatra za svojo dolžnost, sporočiti avstro-ogrski vladi, da se ne more baviti predloženim predlogom te vlade, ker so od njegove poslanice z dne 8. januarja nastopili gotovi dogodki največje važnosti, ki nujno soodločujejo ter so spremenili odgovornost vlade Zedinjenih držav.

Med 14 pogoji, ki jih je predsednik tedaj formuliral, je tudi bil sledeči:

Narodom Avstro-Ogrske, katerih mesto želimo zavarovati in zasigurati med narodi, se mora zaječiti najprostejša možnost za avtonomen razvoj.

Odkar je bil napisan ta stavek ter povedan v kongresu Združenih držav, je vlada Združenih držav priznala, da obstoja vojno stanje med Čehoslovaki in med Nemčijo in avstro-ogrsko državo ter da je češko slovaški Narodni svet de facto (dejanski) vojskujoča vlada, katera je opremljena s primerno avtoriteto, da vodi vojaške in politične zadeve Čehoslovakov. Priznala je (vlada Zedinjenih

držav) tudi v najširšem obsegu pravičnost narodnih stremeljenj Jugoslovancev za svobodo.

Predsednik torej ni več v stanju, priznati samo golo avtonomijo teh narodov kot podlago za mir, temveč je prisiljen vztrajati pri tem, da sodijo Jugoslovani in ne on o tem, kateri ukrepi od strani avstro-ogrške vlade bi zadovoljili aspiracije in mišljenje narodov o njih pravicah in o njihovem namestu kot član družine narodov.

Sprejmite gospod, ponovno zagotovilo mojega najvišjega spoštovanja

Podpisan: Robert Lansing.

Wilson je odgovoril krepko in jasno. Naša vlada in z njimi vred Nemci gotovo niso pričakovali takega odgovora. Wilson zahteva od naše vlade popoldno izpolnitev češkoslovaških in jugoslovanskih zahtev. Wilson priznava vojno stanje med Čehoslovaki in Nemčijo ter Avstro-Ogrsko ter pravi, da je češkoslovaški Narodni svet vojskujoča se država. Severno-ameriški predsednik kot prva avtoriteta na svetu odločno zahteva, da mora dati Avstrija Jugoslovanom popolno narodno svobodo. O tem, kaj zahtevajo Jugoslovani in kaj se jim mora dati, imajo pravico soditi samo Jugoslovani in nikdo drug. Še le, če Avstrija popolnoma ugotovi našim zahtevam, se more govoriti o miru, prej pa ne.

Kaj bo storila sedaj naša vlada? Če še hoče kaj rešiti, mora ugoditi Wilsonovim zahtevam. Če pa bo slepo sledila nemško-nacionalni krivičnosti, pa je njena usoda zapečatená.

Jugoslovanski Narodni svet.

V četrtek, dne 17. oktobra, se je v Zagrebu prvič sestal osrednji odbor Narodnega sveta, ali kakor ga imenujejo Hrvati in Srbi, Narodnega viječa. Zbrali so se zastopniki našega edinstvenega naroda, ki živi v mejah naše monarhije, iz vseh jugoslovanskih pokrajin v znamenju nezlomljive volje storiti vse, da se težnje in zahteve našega naroda po enotni, neodvisni in samostojni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev uresniči. Seja osrednjega odbora Narodnega sveta (viječa) je trajala ves dan ter je bila namenjena konstituiranju in notranji organizaciji vrhovne narodne instance, v koje roke je položil troimenski narod Slovencev, Hrvatov in Srbov edino in odločilno moč nad vso svojo usodo. Za predsednika Narodnega sveta (viječa) SHS je bil soglasno in z velikim navdušenjem izvoljen Slovenec dr. Anton Korošec, za podpredsednika Hrvat dr. Ante Pavelić in Srb Svetozar Pribičević. Za taj so izvoljeni: Dalmatinec dr. M. Drinković, Hrvat dr. Lorković (saborski poslanec) je izstopil iz hrvatsko-srbske koalicije) in dr. Budisavljevič.

Jugoslovanski Narodni svet izda manifest na Jugoslovane, ki bo ob enem tudi odgovor na cesarjev manifest.

LISTEK.

Čigav je Maribor?

(Dalje.)

O domačih Mariboržanih pravi isti pisatelj, da ve skoraj vsak oba jezika ter je sploh sicer nemško življenje v Mariboru močno nakvašeno s slovenskim življenjem, tem bolj, ker so se star. mariborski meščani v veliki meri pečali s kmetijstvom.

Velik preobrat se je izvršil v Mariboru po letu 1870, po francosko-nemški vojni. Nemška nestrpnost v obmejnih krajih je rastla od leta do leta ter dosegla svoj višek v znanih dogodkih začetkom svetovne vojne.

Sedanji „nemški značaj“ Maribora ni posledica naravnega razvoja in nima zadostnega zgodovinskega ozadja, marveč je delo krivičnega vladnega sistema in nemškostrankarskega osilstva. Vsled nove uprave po l. 1848 je Maribor postal sedež mnogih državnih, deželnih in avtonomnih uradov in šol, kar je prineslo v Maribor cele legije uradnikov z njihovimi rodovinami, ki so v ogromni večini Nemci ali pomembni Slovani. Nadalje sta v Mariboru dva kolodvara z obsežnimi delavnicami južne železnice, ki povsod pospešuje germanizacijo. S starokopitnim občinskim volilnim redom si je nemška stranka zagotovila neomejeno gospodstvo v mestni upravi in na vse zadnje je priskočila avstrijskemu nemštvu in posebej mariborskemu na pomoč postava o ljudskem štetju po občevalnem jeziku. Za pravo se „občevalni jezik“ in „narodnost“ niti ne krijeta, okoliščine lahko koga prisilijo, da se poslužuje čisto tujega jezika v svojem občevanju, pa vendar ostane zvest svoji narodnosti. Kakor n. pr. v slovitom § 19, se tudi tu kaže vsa neiskrenost avstrijske postavovalje: po črki postave se ljudstvo šteje po občevalnem jeziku, dejanski se je notem ceni moč in število pripadnikov nemške narodnosti. Na podlagi „občevalnega jezika“ nemški ali po-

nemčeni gospodarji kratkoma zapišejo za Nemce vse svoje posle in viničarje, mojstri svoje učence in pomočnike, delodajalci svoje uslužbenice in delavce, k temu še pride agitacija in terorizem in tako je lahko doseči „nemški značaj“ mesta.

Celo pristransko v nemško-nacionalnem duhu spisana knjiga „Steiermark“ za tujski promet (Graz 1914) na str. 406 previdno pravi, da je pri zadnjem ljudskem štetju v Mariboru sedem del mestnih prebivalcev priznal slovenski jezik kot občevalni. Pisatelj je menda čutil neresničnost uradnega štetja in si ni upal zapisati: toliko je Nemcev in toliko Slovencev. Od 2198 prebivalcev v prvi četrtini 19. stoletja se je mariborsko prebivalstvo pomnožilo za 25.796 duš, l. 1910 so namreč v Mariboru našli 27.994 navzočih prebivalcev. Se li je mariborsko prebivalstvo samo iz sebe po naravni poti tako namnožilo? Prav znano je, da je naravni prirastek vsled porodov v Mariboru celo neznamenit. V zadnjem desetletju (1900—1910) je bilo v mariborskem mestu 6339 porodov, ki jih skoraj odtehta število umrlih: 6281, torej ostane naravnega prirastka le 68 ali 0.28 na 100 prebivalcev l. 1900. Nasprotno je absolutnega prirastka bilo v Mariboru v istem desetletju 3325 oseb.* Oglejmo si pa sedaj posledek ljudskega štetja l. 1910 glede narodnosti na podlagi občevalnega jezika. L. 1900 so našli v Mariboru 19.298 oseb z nemškim in 4062 s slovenskim občevalnim jezikom, 88 oseb pa raznih drugih jezikov.** L. 1910 pa so našli 22.653 Nemcev in le 3323 Slovencev, pometakem bi bili Slovenci nazadovani za 239, Nemci pa napredovali za 3355 oseb, torej je prirastek mariborskih Nemcev večji, kakor sploh absolutni prirastek prebivalstva in sicer za 30 oseb, ki močno spominjajo na 30 Judeževih srebrnikov! Število drugojezičnih oseb je poskočilo

* Die Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dez. 1910. c. kr. stat. centralne komisije, 1. Heft, str. 31.

** Leksikon občin c. kr. centr. stat. komisije po rezultatih popisa 31. dec. 1900. IV. (Štajersko) str. 4.

od 88 l. 1900 na 117 (52 Čehoslovakov, 23 Poljakov, 2 Rusina, 17 Srbohrvatov, 20 Italijanov, 3 Madžari, torej Slovanov brez Slovencev 94), 1401 je bilo tujih državljanov.

Nazadovanje Slovencev v Mariboru je nemška publicistika pograbila z velikim veseljem in z zadovoljstvom ugotovila, da so Slovenci v Mariboru izumirajoč element brez bodočnosti. Toda matematika je nepodkupljiva in prav te suhe številke o navideznem nazadovanju slovenstva so glasna obtožba mariborskih in soloh avstrijskih razmer. Še bolj v čudno luč stopijo te razmere, če primerjamo statistične številke mariborskega glavarstva (brez mesta) z mariborskim prebivalstvom. L. 1900 je imel mariborski politični okraj brez mesta 89.718 prebivalcev, l. 1910 pa 94.497, torej je bilo absolutnega prirastka 4779 ali 5.33 na 100 prebivalcev. Porodov je bilo 29.646, smrtnih slučajev pa 20.225, torej naravnega prirastka za 9421 oseb. Na 100 prebivalcev pride v okraju naravnega prirastka vsled porodov 10.50 (v mestu le 0.28), na 1 kv. km je l. 1900 odpadlo 76 prebivalcev, leta 1910 pa 80 oseb. Na Štajerskem sploh je l. 1910 prišlo na 1 kv. km 64 ljudi, torej mariborski politični okraj presega daleč poprečno število gostoce štajerskega prebivalstva. Po občevalnem jeziku so l. 1900 našli v okraju 78.888 Slovencev in 10.199 Nemcev, 42 je odpadlo na druge jezike, l. 1910 pa je bilo Slovencev samo 75.185, Nemcev pa 18.221, torej Nemcev za 80.022 duš več, Slovencev pa za 3703 manj. Število drugojezičnih oseb je bilo 52, torej tudi za deset več. Le Slovenci ne smemo naprej, ker bi to ne bilo v prilog vladajočemu sistemu. Ali ni kričeče protislovje med tem „nazadovanjem“ slovenstva in pa relativno velikim naravnim prirastkom prebivalstva? Če bi bili Slovenci, pretežna masa prebivalstva, res nazadujoč in izumirajoč element, bi ne bil nikdar mogoč tolik naravni prirast v mariborskem političnem okraju.

(Dalje prihodno)

Število goveje živine v Avstriji, Ogrski, Hrvatski in Bosni.

Glasom štetja živine v Avstriji smo imeli 1850. leta 5,120.000 glav goveje živine. Leta 1880 smo imeli 8,500.000 in leta 1910 že 9,100.000 glav govedi. Narastlo je posebno število krav. Vendar pa se število živine ni pomnožilo v istem razmerju, kakor ljudje. V 50 letih je prišlo na 100 ljudi še 44 govedi, leta 1903 še 36,3 in leta 1910 samo še 32 glav.

Na Ogrskem in Hrvatskem je znašalo leta 1895 število govedi 5,830.000 glav, leta 1913 pa že 6,200.000 glav govedi. Dočim se je prebivalstvo v omenjenem času pomnožilo le za 14%, se je goveja živina pomnožila za 17% in število molznih krav celo za 42,2 odst., torej so se krave pomnožile trikrat tako hitro, kakor ljudje. Na 100 prebivalcev je prišlo 34 govedi in sicer 27 plemenskih živali ter 14,6 mlečnih krav.

V Bosni-Hercegovini je bilo 1. 1910 1,308.000 glav goveje živine, je padlo od leta 1895 za 107 tisoč. Na 100 prebivalcev je prišlo 69 glav goveje živine.

V Avstriji je torej v zadnjih letih število živine padlo, na Ogrskem porastlo.

Seveda se nanašajo gori navedene številke na čas pred vojno, na leto 1913, oziroma 1910. Tekom vojne je to število seveda znatno padlo, ne le v Avstriji, temveč tudi na Ogrskem. Vendar v Avstriji neprimerno bolj, nego na Ogrskem. Saj so na Ogrskem še danes kmetje, ki niso še oddali prisiljeno niti ene glave živine. Vzlic temu pa bo morala za naprej Avstrija dobavljati za armado razmeroma večje število živine, nego dosedaj. Z naprej bo to še slabše, ker se ostala samo še mlada živina.

Objavili smo že v predzadnji „Straži“ podatke o stanju živine na Štajerskem. Z večjimi ali manjšimi razlikami bo približno enako stanje tudi v drugih deželah. Dočim je znašala leta 1916 povprečna teža zaklane živine še 435 kg, je znašala leta 1918 samo še 280 kg. Povprečna teža živine je torej padla za 36% ali okroglo za dobro tretjino. Za eno tretjino se je torej zmanjšala tudi vrednost živine, ker živina ni padla le po številu, temveč tudi po kakovosti. Številno je padla živina za 25%, kakovostno za 36% — torej skupno za 61%, ali skoro za dve tretjini! Živina, ki jo ima danes štajerski kmet še v hlevu, je torej vredna komaj še dobro tretjino živine pred vojno. To so povprečne številke za Štajersko. Nimamo pa podatkov, kako je to razmerje v posameznih delih dežele. Z ozirom na strahovito pustošenje rekvizicije po slovenskem delu dežele pa leži na dlani, da je povprečno stanje dežele še v škodo slovenskega in korist nemškega dela. Dočim je povprečna vrednost živine v deželi še 39% vrednosti pred vojno ali dobro tretjino, znaša gotovo ta vrednost v slovenskem delu dežele komaj še 30% ali slabo tretjino stanja pred vojno. Pri tem nas ne sme motiti dejstvo, da stane krava, ki je stala pred vojno 300 K, danes 1000 K in več. Ta razlika izvira poleg drugih razlogov v glavnem le odtod, da je tako zelo padla vrednost našega papirnatega denarja.

Edina naša nada je, da bo tem razmeram kmalu konec, da bo kmalu konec vojne in da se kmalu znajdemo v svobodni, neodvisni Jugoslaviji. Tedaj pa bo ena naših glavnih nalog, da bomo skrbeli za to, da se naši izpraznjeni živinski hlevi zopet napolnijo.

Odprto pismo

na ekscelenco grofa Claryja, o. Krna mestnik v Gradcu.

Slovensko prebivalstvo Štajerske opazuje, da oblasti z nervoznostjo rekvirirajo poljske pridelke, zlasti v slovenskem delu dežele. Vemo pa, da pride le mali del rekviriranih živil nazaj iz Gradca na Sp. Štajer, vsled česar čutijo razni sloji tega dela dežele, ki nimajo svojega lastnega gospodarstva, že zdaj veliko večje pomanjkanje, kakor v nemških krajih, v katerih nimajo celo nič poljedelstva. To dejstvo vzemirja Slovence, ker so si v svesti, da hočejo oblasti dočeti izžepati vse zaloge poljskih pridelkov, — preti nam Slovence na ta način velika beda na spomlad, tem bolj, ker smo prepričani, da ne dobimo od Gradca dovolj žita ali moke; zlasti bi Gradec ustavil vsak dovoz na Sp. Štajer, kakor hitro bi se pojavil politični prevrat in bi se proklamirala Jugoslavija, ki pride sigurno hitreje, kakor si misli o. kr. namestnik. V tem slučaju je Sp. Štajer izčrpan do čela in bi niti od svojih oddanih živil iz Gradca ne mogel doseči najmanjše količine.

Celo nedopustno je, da c. kr. namestnija sama podpira na Sp. Štajerskem, zlasti v Brežicah, Ptuj, Rogateu, Radgoni in po celi meji proti Hrvatski in Ogrski nakupovanje žita, krompirja itd. po raznih tihotapeh za najvišjo ceno pri slovenskih kmetih, kateri so tako nespametni, da se dajo omamiti po velikih cenah našega papirnatega denarja in oddajajo takim kupcem zadnje zaloge žita, katere izginejo vse proti severu kot vtihotapljeno hrvatsko blago.

Zato si usojam pozvati v odprtem pismu Vašo ekscelenco, da ustreže splošni zahtevi slovenskega ljudstva, da radi nejasnih političnih razmer ustavi vsak izvoz rekviriranih živil iz Sp. Štajerja, da se ta živila primerno shranijo v skladišča na Sp. Štajerskem in se pripravljena za potrebe ljudstva tega dela dežele.

Maribor, dne 19. oktobra 1918.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Dr. Karel Verstovšek,
poslanec in dež. odbornik.

9

Opomba uredništva: Odprto pismo g. dr. Verstovškega je prišlo ravno ob pravem času. Poroča se nam iz verodostojnega vira, da n. pr. rekvirirani krompir spravljajo v celih vagonih iz slovenskih pokrajin v nemški del Avstrije. Ker je gotovo, da bomo živila, ki so slovenskim kmetom odvisna, krvavo rabili za naša mesta in industrijske kraje v Jugoslaviji, je dr. Verstovšekov oklic popolnoma na mestu in ga bo pozdravil gotovo ne samo vsak slovenski kmet, temveč tudi delavec in meščan.

Rekviriranje na Štajerskem.

Posl. dr. Verstovšek je kot predsednik Narodnega sveta za Štajersko odposlal namestniku grofu Clary-ju brzojavko:

Ekscelenca grof Clary

Gradec.

Kot predsednik Narodnega sveta za slovenski Štajer najodločneje protestiram proti vsaki rekviziciji poljskih pridelkov in živine na Sp. Štajerskem, tembolj ker Slovenci vemo da bo slovensko kmetstvo prebivalstvo že vsled vtihotapljanja živil po vladnih organih popolnoma izčrpano, in smo prepričani, da ne more pričakovati slovensko ljudstvo kot del Jugoslavije od Gradca nobene oskrbe več.

Dr. Verstovšek.

Narodnostno vprašanje v ogrskem državnem zboru.

V petkovi seji ogrske poslanske zbornice se je vršila velika debata o narodnostnem vprašanju.

Prvi je govoril rumunski poslanec Vajda, ki je rekel, da v bodoče ne bo nikake razlike med večimi in malimi narodi. Omenja, kako užaljene so se čutili Rumuni, ker se je na Ogrskem postopalo z njimi kot z narodnostjo, dasi se smatrajo sami za narod. Ako se res posreči, da se ta stvar reši v smislu Wilsonovih točk, ki jih smatra pravične nad vsako hvalo, bo to tako velik čin, kakorčnega še ni bilo od ustanovitve krščanstva. Govornik prebija nato izjavo rumunske narodne stranke, v kateri je rečeno med drugim: Po stoletnem trpljenju in bojih zahteva v avstro-ogrski monarhiji živeči rumunski narod ureditve neoddatnih in nezastarelih pravic samostojnega narodnega življenja.

Ministrski predsednik Wekerle je odgovoril, da je bilo stališče ogrske države napram narodnostim že od nekdaj, da so vsi deležni enake svobode in enakih državljanskih pravic. (Kaka gorostasna hinavščina!) Postavili smo se na stališče Wilsonovih točk za mirovna pogajanja, s čimer pa nikakor ni rečeno, da se bodo pri mirovnih pogajanjih na vprašanja rešila za vsako državo posebej. Postavila se bodo splošna mednarodna vodilna načela, ki se bodo enako uveljavila glede narodnosti pri nas, kakor v drugih državah.

Poslanca Juriga (Slovak) in Pop-Czicz (Rumun) ugovarjati z medklci, nakar jima kličejo madžarski poslanci: Izdajalci!

Ministrski predsednik ugovarja mnenju, da bi se zadeva ogrskih narodnosti dala rešiti po zunanjih faktorjih. Hočemo zasledovati politiko sporazumljenja in pokazati napram narodnostim najdalekosežnejšo lojalnost. Ako je bila dosedaj izvedena nepopolno, se bo to zgodilo v tem večji meri v bodoče. Govornik odbija vsa prizadevanja, ki so naperjena — proti integriteti ogrske države. Pri mirovnih pogajanjih moremo imeti le enega zastopnika, ki namreč zastopa nedeljivo in enotno ogrsko državo.

Grof Osojnik (reški italijanski) zahteva pravico samoodločbe za Reko, trdeč, da Reka ni bila nikdar hrvatska, ampak vedno italijanska.

Grof Appony pravi, da bi mir, ki bi kršil integriteto Ogrske, ne bil stalen. Politčna enotnost ogrske države se mora vzdržati, dokler bo živel en sam Oger. Izreka se za popolno samostojnost Ogrske.

Ministrski predsednik Wekerle izjavlja, da je Reka bila stoletja corpus separatum, ki je brezpogojno spadal k Ogrski. Združenju Bosne, Hercegovine in Dalmacije nima kaj prigovarjati, a Reka in pota, ki vodijo tja, morajo ostati ogrski.

Govornik pozivlja narodnosti, naj se ravno v interesu moralčnega opravičenja svojega stališča vzdržijo vsake izjave, ki bi obtežila sedanjí položaj naroda.

Madžar ostane Madžar. Trdili so vedno, kako dobro se godi narodnostim na Ogrskem in to se upa njih ministrski predsednik trditi še danes, ko jih vendar že pozna ves svet. Kdo bi se ne smejal, ko čita trditve, da imajo vse narodnosti na Ogrskem enake pravice? Zanimiva je tudi izjava Wekerle, da se narodnostno vprašanje ne bo reševalo za vsako državo posebej, ampak, da se bodo le postavila splošna načela. To bi že bilo vseh gospodu Wekerlu, Tiszi in drugim. Oni si pač mislijo: Ko mine mirovna konferenca, naj ostanejo tam postavljena načela — načela, mi pa ostanemo — mi!

Sreča je samo, da bodo Madžari zadnji, ki bodo dajali mirovni konferenci kake direktive.

Grof Karoly o predzgodovini vojne.

V ogrski delegaciji je imel grof Karoly govor, v katerem je izvajal med drugim: Trditve, da Nemčija ni nič vedela o ultimatumu Avstro-Ogrske Srbije, ni resnična. To sledi že iz podatkov, ki jih je dal grof Karoly v Švici na razpolago bivši ravnatelj Kruppovih tovarn, gospod pl. Mühlou. G. Mühlou trdi, da je govoril sredi julija, vsekako pa ne po 15. juliju 1914, z g. Helfferichom, ki mu je rekel, da so se pri nekem sestanku, ki mu je prisostvoval tudi — nemški cesar, Avstriji — brzkone avstrijski diplomatje — z nemškim cesarjem in nemškimi politiki posvetovali o besedilu ultimatumu. Tej konferenci takratni tajnik zunanjih zadev Jagow ni prisostvoval.

Govornik se boji, da nastopijo v par dneh dogodki, ki ne bodo dali povoda za smeh. Jagow je rekel g. Mühlou, da se te konference na željo cesarja ni udeležil, da se bo moglo reči inozemstvu, da Nemčija ni sodelovala pri sestavi ultimatumu. Da se je o nastopu zoper Srbijo govorilo v diplomatičnih krogih že dolgo, dokazujejo tudi razkritja Giolittija, da je avstrijska vlada že leta 1913 vprašala italijansko vlado, ali bi za slučaj vojne s Srbijo obstojal casus foederis ali ne. Mir bi se bil mogel rešiti leta 1914, ko bi se bila hotela Avstro-Ogrska udeležiti konferen-ce, ki jo je predlagala Angleška. Toda Avstrija ni sprejela niti angleškega predloga, naj začasno zasede Belgrad in potem uredi vprašanje z Evropo.

Politične vesti.

Tržaški Slovenci so po svojem Narodnem svetu odločno odklonili vsako rešitev jugoslovanskega vprašanja, po kateri bi bili Slovenci ločeni od Hrvatov in Srbov, posebno, če se skuša taka rešitev zagovarjati z integriteto dežel, ogrske krone. Istotako ugovarja tržaški Narodni svet proti temu, da bi se Trst odtrgal od slovenskega zaledja.

Stališče Jugoslovancev nespremenjeno. Parlamentarna komisija je dne 18. t. m. sklenila, da bo v plenumu kluba predlagala naslednje: Manifest glede federalizacije Avstrije ne more nikakor izpremeniti stališča kluba, ker vstrajamo na združitvi naroda vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno neodvisno državo. — Vsi člani Jugoslovanskega kluba so za torek nujno povabljeni na Dunaj.

Nemštvo v zadnjih izdihljajih. Ker je Jugoslavija za vse kraje, kjer prebivajo Slovenci, zasigurana, so naši Nemci sedaj postali popolnoma zmešani. Nemški listi, posebno mariborski so izgubili glavo. »Deutscher Montag« poziva občine »južno od Drave«, naj sklenejo proteste, da bi se priklopili Jugoslaviji. Te proteste naj pošljejo cesarju. Za dne 26. in 27. t. m. sklicujejo celo vrsto »volkstagov«, na katerih hočejo ugovarjati proti samoprosti Jugoslovancem. Reveži! Kaj Vam pomaga! Izgubili ste igro! Vaše nemštvo v naših krajih je v zadnjih izdihljajih. Vaši papirnati protesti so prazen nič. Čitajte Wilsonov odgovor!

Madžari dvigajo. Pred kratkim so še Madžari resno trdili, da na Ogrskem ni Slovencev, sedaj so jih pa naenkrat spoznali. Ves madžarski aparat je na delu. Poslanci prirejajo shode, hodiijo od vasi do vasi, »notarijuši«, učitelji, podmažarjeni župniki, vse je na delu, da odvrne slovensko ljudstvo od Jugoslavije. Plačujejo pijačo, obetajo denar in grozijo z zaporom in vešali. Žandarji stikajo po Jugoslovanih. »Novine« ne smejo o tem nič pisati, kdor je v srcu za Jugoslavijo, se ne sme ganiti. Ubogo ljudstvo je brez voditeljev, naših listov pride premalo med ljudstvo. Toda Madžarom ne bo nič pomagalo, saj celi svet ve, da so madžarske razmere prava sramota za Evropo. Madžare bo zadelo zasluženo plačilo kakor Nemce in ubogo slovansko ljudstvo se bo oslobodilo svojih pijavk, madžarskih graščakov in pijavk.

Bodite mirni! Skrbite za red! Svetujemo našim ljudem, da so v teh časih, ko se nam bliža velika, nova doba, mirni in vzdržujejo povsod red. Če je treba kaj posebnega ukreniti, bo to storil Narodni svet.

Narodni svet za Štajersko deluje jako pridno. vse potrebno za našo Jugoslavijo, da

nas bodoči dogodki ne najdejo nepripravljeni. Predsednik dr. Verstovšek je že imel zaupne shode v Ljutomeru, Račoni, Sredmju in Ormožu. V kratkem bo tak zaupni sestanek za marenberski okraj.

Kako skrbi grof Clary za naraščaj inteligence? Gotovo se mora šteti grofa Claryja za največjega pomnoževalca inteligence. Kajti način, kako skrbi, da bomo imeli dovolj inteligence, je gotovo vreden, da se ome pozabljuje. Prvič je spomin vredno, kako grof Clary olajšuje študiranje našega dijaštva. Vzemimo n. pr. njegovo očetovsko skrb v prehranjevalnem oziru. Clary se ozira na pregovor: Plenus venter non studet libenter, po naše: Sit želodec rad lenari. Iz tega stavka so oče Clary sklepali, da se mora zato dajati dijakom bolj malo hrane, da se lažje in raje učijo. To je zraven koristno tudi za tiste, ki gredo k vojakom, da se naučijo najmodernejše umetnosti, ki se pa ni obnesla: stradanja. Razne dobrine, kakor: kruh, meso, začimba, sladkor in enako, dobijo le po parkrat, da ne pozabijo oblik, lastnosti in okusa, oziroma, da jih uporabljajo v šoli v nalogah, ali pa kje drugje kot rudnine posebne redkosti. Iz očetovskih ozirov pazi tudi na to, da je obleka dovolj draga in slaba, da si jo dijaki ne morejo nabaviti in se na ta način vadijo varčnosti. Kot sovražnik vsega modernega onemogočuje Clary dobavo cokelj, ki so prišle sedaj v modo. O čevljih se seveda tukaj ne more govoriti, ker so že celo prišli iz mode in jih nosijo le še stacokopitneži (Clary jih torej gotovo nosi!). Le ena reč se ne da predstavljati, kako jo misli Clary obrniti v prid mladine. To je namreč petrolej. Zdej v dnevih od oktobra do marca, so popoldnevi, ki so odločeni dijakom za učenje, kaj hitro temni in v temi pa dijaki ne vidijo, vkljub vsej umetnosti optikerjev. (Tudi drugi so tako nesrečni, da ne vidijo v kraljestvu teme.) Zato bi človek sklepal, da bo Clary vsled svoje očetovske pozornosti nad dijaštvom oskrboval ta nesrečni rod v mesečnih kraljevanja teme in noči s toliko oboževanim petrolejem. In vendar nič! Do Claryja se ne obračamo s prošnjo, da bi nas preskrbel s petrolejem, ker vemo, da je vsaka taka prošnja bob v steno. Mogoče da bi se zahteval, če bi ga dal, da se mora učita mladina ravnati po Gradcu, kjer smejo n. pr. plin nažgati še le ob 10. uri zvečer. — Težko čakamo Jugoslavijske, ko se bomo sami preskrbeli s petrolejem in tedaj se bomo spominjali Claryja, kako je pomnoževal inteligenco na čisto poseben način.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se z nespremenjeno silo nadaljuje veletenzivna četverosporazumovih armad. Nemci so se vnovič umaknili v Flandriji, kjer so izpraznili mesta Lille, Ostende, Brügge, Thielt in Kortryk. Unaknili so se tudi na črti Laon—Marle v Pikardiji ter končno ob reki Aisni na črti Attigny—Olizy.

Na drugih bojiščih.

Na srbskem bojišču so se naše čete umaknile do črte južno od reke Morave. Srbske čete so zasedle Aleksinac in Zaječar. — Na albanskem bojišču smo se umaknili do južnega brega reke Drine. Tirano in Leš so že zasedle četverosporazume čete.

Mesečno ¼ milijona Amerikancev v Evropo.

Iz Washingtona se dne 14. oktobra uradno poroča: Vlada Združenih držav Severne Amerike bo še tudi nadalje pošiljala vsak mesec ¼ milijona mož na francosko bojišče. Svoje čete bo tudi še nadalje preskrbovala s potrebnim vojnim gradivom. O zmanjšanju pošiljatev čet in izdelovanja vojnega gradiva ne more biti nobenega govora.

Belgradi padel.

«Slov. Narod» poroča: Zanesljiva francoska poročila potrjujejo vesti, ki je krožila že dne 18. t. m. da so srbske in francoske čete že zasedle tudi Belgrad, kjer so bile navdušeno sprejete od prebivalstva. Francoska konjenica prodira ob Savi proti zapadu in proti jugozapadu. Vsa okolica Valjeva je v vstaji. Zemlja je izpraznjena civilnega prebivalstva. Mostovi čez Donavo niso razrušeni. Isti list tudi poroča, da so ententne čete že tudi na bosanskih tleh (bliu Sarajeva).

Odgovor Nemčije.

Besedilo nemškega odgovora Wilsonu je baje že sestavljeno ter se bo predložilo zvezni vladi in voditeljem parlamentarnih strank.

Avstrija sklene poseben mir?

«Vossische Zeitung» poroča iz Dunaja, da se je dosegel sporazum med Avstrijo in Zedinjenimi

državami. Wilsonova namera je, da prepreči združenje nemških avstrijskih pokrajin z Nemčijo. Vsled te vesti vlada med vsenemci veliko razburjenje; sodijo namreč, da namerava Avstrija slediti zgledu Bolgarije in Turčije ter skleniti poseben mir. V Avstriji ni pametnega človeka, ki bi nas protoval tej edini rešilni nameri.

Tedenske novice.

Zaroka v naši cesarski rodovini. Po poročilih dunajskih listov se boče v kratkem vsila zaroka kneginjo Zofije Hohenberg, hčerke rajnega prestolonaslednika nadvojv. Franca Ferdinanda, s princem Rene Parma, bratom naše cesarice.

† Matija Slavič. V Bučevcih v župniji Sv. Kriza na Murskem polju je v soboto, dne 19. okt. zvečer umrl posestnik Matija Slavič, oče bogoslovnega profesorja g. dr. Matija Slaviča Rajni, ki je dosegel starost 77 let (rojen 25. decembra 1841), je bil moč odločno katoliškega mišljenja, kalero je v Slavičevi hiši udomačeno že od nekdaj. Saj je ta hiša Jugoslovancem dala dala dva duhovnika-bogoslovna profesorja: sin rajnega je bogoslovni profesor v Mariboru, brat rajnega Franc Slavič pa je bil jezuit, bogoslovni profesor in nazadnje bogoslovni ravnatelj med brati Hrvati v Sarajevu († 1909). Rajni Matija Slavič je bil razumen in izvesten gospodar, ki je v domači hiši svojim pri gospodaril blagostanje. Njegovo oko pa ni obviselo na domači hiši, temveč je tudi bilo odprto javnemu blagru. Rajni je bil na okrajnega zastopa v Ljutomeru, večletni načelnik krajnega šolskega sveta pri Sv. Krizu, ud krajnega šolskega sveta v Vačji vasi, večleten župan in do smrti odbornik občine v Bučevcih. Za kmeta visoko izobražen, se je udeleževal političnega življenja med Slovenci od časa slovenskih tabarov, ki se jih je z navdušenjem udeležil. «Slov. Gospodarju» je bil naročnik od 1. njegove številke in Slov. Kmetiski zvezi zvest in vodilen pristav od njega spočetka. Naj mu bo Bog plačnik za vsa njegova dela! Njegovi duši svetila večna luč! G. bogoslovnemu profesorju in velespoštovanemu rodbini Slavičevi pa naše najiskrenejše sožalje!

† Župnik Franc Zmazek. Od Sv. Benedikta v Slov. gor. nam poročajo: Umrl je ponoči od 18. na 19. oktobra nagloma veletast. g. župnik in duhovni svetnik Fr. Zmazek. Pokojni je bil posvečen v duhovnika l. 1870; bil je star 74 let. Služboval je kot kaplan pri Sv. Petru pri Mariboru in v Starem trgu. Bil je župnik pri sv. Urbanu in in leta 1893 župnik pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Delo, katero je pokojnik izvršil z občudovanja vredno vstrajnostjo pri farni cerkvi, posebno pa pri podružnici Sv. Treh Kraljev, je oveločil spomin za vedno v benediktin župniji Srce Jezusovo, katerega iskren častilec je bil pokojni, mu je gotovo milo loslil sodnik. Počivaj v miru! Pogreb v torek ob 10. uri.

† Alojz Šuk. Na željo njegovega očeta so č. g. Alojzija Šuk, malonedeljskega kaplana, pokopali na pokopališču njegove rojstne župnije pri Sv. Petru niže Maribora. Težko so se od njega ločili malonedeljski župljani in zlasti mladina od Sv. Andraža, kateri je bil skrben in vnet vzgojitelj, pa želja ljubečega očeta je bila odločilna. V četrtek je krsta s telesom rajnega gospoda kaplana dospela v Št. Pet-r ter je bila v kapei sv. Faustina položena na oder. V petek je bil spreved ob veliki udeležbi domačinov. Naj rajni gospod mirno počiva med svojimi domačini na m.rodvoru na Gori! Njegovi duši svetila večna luč!

Duhovniške vesti. Župnijo Loče je dobil č. g. Marko Žickar, župnik pri Sv. Jerneju nad Ločami.

Zepetna opustitev vlakov. Od današnjega dne so med drugimi opuščeni sledeči vsaki: Na progi Spielfeld—Ljutomer vlak št. 1843, ki vozi iz Spielfelda ob 10. uri 24 min. predpoldne in pride v Ljutomer ob 12. uri 35 min. popoldne. Vlak št. 1866 iz Radgone ob 3. uri 26 min. in pride v Spielfeld ob 5. uri 10 min. popoldne. Na progi Zidanmost—Zagreb vlak št. 501 iz Zagreba ob 8. uri 10 min. zjutraj, pride v Zidanmost ob 10. uri 35 min. predpoldne. Vlak št. 506 iz Zidanega mosta ob 5. uri 5. min. popoldne in privozi v Zagreb ob 7. uri 23 min. zvečer. Na progi Maribor—Franzensfeste vlak št. 417 iz Maribora ob 10. uri 7. min. predpoldne. Na progi Dunaj—Trst nobene nadaljne spremembe.

Novi konservatoriji. Osrednja Komisija za ohranitev starin na Dunaju je imenovala za Stajersko sledeče konservatorije: E. Potočnik, profesorja v Celju, dr. A. Rak, zdravnik v Mariboru, notarja Fr. Winklen v Brežicah ter graške vseučilišne profesorje dr. O. Cuntz, dr. R. Kaendl in dr. V. Schmid.

Za slovensko Solo v Mariboru so nadalje darovali: Učiteljski zbor v Jarenini in sicer gđe. Pavla Miklavč ter Lojzika Lorber, gospa Conč in nadiučitelj Conč vsaki po 25 K, skupaj 100 K; dr. Leop. Poljanec, c. kr. gimnazijski profesor v Mariboru, K 100; Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dar Čehov o priliki slavnosti v St. Janžu na Dolenjskem 1000 K; upravnistvo «Slov. Naroda» 5 K; Citalnica v Gornjemgradu, prebitek dveh enodejank 100 K; Citalnica in Bralno društvo v Gornjemgradu prebitek igre «Deseti brat» 100 K; upravnistvo «Slov. Nar.» 5 K; dr. Josip Barle, c. kr. notar v Kozjem, 20 K; Hinko Pogačnik, tovarnar v Rušah, 300 K; iz nabi-ralnika v gostilni Golec 23 K; Janko Leber, bogoslovec v Mariboru, nabral na godovanju g. Miloša Jarnovič, trgovca v Dramljah, 60 K; Ignac Strnad na bojišču 10 K; poročnik F. Črepinko v Mariboru 50 K; Rajko Čuček, gimnazijski profesor v pokoju, mesto venca na krsto preč. g. župniku Antonu Vraz 20 K; zbirka desetnika Antona Kučpak na bojišču 80 K; gđe. Danica Serafinik v Mariboru nabrala v veseli družbi v vinarni Kletarske zadruge v Ormožu 65 K; Valentin Predan, posestnik na Planici, 10 K; Ivan Pelel, trgovec pri Sv. Boltenku v Slov. gor. K 10; Franc Klinar, kolar v Slivnici pri Mariboru, K 20; Franc Schreiner, župnik v St. Ilju pri Velenju, 50 K. — Prispevke je pošiljati na naslov moške podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru, blagajnik Franc Pišek, Narodni dom. — Šolski odsek.

Za Narodni Svet so vpičali v Mariboru: nadžupnik Fr. Korošec v Rogaski Slatini 100 K. V. Janžekovič v Svetini 100 K, B. Mahler 10 K, dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru 50 K, dr. Fr. Rosina, odvetnik v Mariboru, 200 K, Josip Kolarič, župnik pri St. Nedelji, 20 K, Jakob Zemljak, župan v Radnehi 20 K. Vikt. Claser, lesotrzec v Rušah, 1000 K. Neimenovani za slovensko Prekmurje in Medzaurje 6000 K. C. Horvat v Mariboru, 10 K.

Narodni davek. G. Ivan Rebek, stavbar in u-metni ključavničar v Celju, je daroval Narodnemu svetu kot narodni davek 50 K. Neimenovani je poslal za Narodni svet 20 K. Srca hvala! Posle majte!

Iz davčne službe. Davčni čeljadli Maksimijan Fekonja, Matija Habjančič, Mojca Najz, Alojz Kauvorski, Franc Donaj, Ferdinand Prelog, Cvahte in Ignacij Ozvatič so imenovani za upravitelje.

Slovenski kmetje! Razni agenci, ki so celo varstvom vladnih organov, plačujejo izjemne cene za žito in živila na Sp. Stajerskem samo da jih utihotapijo iz dežele. O. ozarjmo se takrat, da je strogo prepovedano prodajati taka živila in neznosne razmere pa tudi narekujejo vseni do znot, da varujejo svoje pridelke.

«Pogled v novi svet.» V založbi «Slovenske Socialne Matice» izide te dni 2. zvezek «Propagandnih spisov» z naslovom «Pogled v novi svet.» Spis obsega referat, ki ga je imel naš najboljši narodnogospodarski strokovnjak na prvi seji gospodarskega odseka Narodnega Sveta. Referat podaja nazorno sliko o gospodarskem položaju v vojni se nahajajočih držav, prikazuje cilje, po katerih streme demokratične države na polju produkcije, določevanja cen itd., in se temeljito bavi z najbolj perečim vprašanjem prehodne dobe, z valutnim vprašanjem. Vsakdo, kdor hoče dobiti pravo sliko o bodočem narodnogospodarskem življenju, ki je temelj vsega narodnopolitičnega in kulturnega napredka, se bo s pridom vglobil v to knjižico. Brošura bo veljala 1 K, s poštnino K 1.20, za zadrušnike Slovenske Socialne Matice pa s poštnino 1 K. Naročila sprejemajo Slovenska Socialna Matica v Ljubljani in vse slovenske knjižarne.

Središka podružnica C. M. D. je natrjala povodom Narodnega blagajna s pripomočjo nekaterih svojih vrlih članic izdatno sveto po K 779.80 za jugoslovansko siročad. Plemeniti darovalcem iskrena hvala!

Veselje apostolskega poklica. Slovenski misionar nam piše: Skolastik iz Afrike, ki se pripravlja na svoj bodoči misijonski poklic, piše svojemu misijonskemu prijatelju sledeče: «Kako veselje napolnjuje naše srce, ako nam prinese mati malega pogančka, svojega bolnega otroka. Ali bo še živel, li pa bo umrl, se povprašujemo? Pogosto je celo telo ena sama rana, upanje na ozdravljenje popolnoma zastoj. Kaj storiti, da rešimo vsaj njegovo dušo, ko pa se poganška mati ne premakne od strani svojega malega ljubljence? Zagotavljajoč jo, da moremo poskusiti zdravilno drgnjenje, mu vlijemo na čelo zveličavno vodo ter ga krstimo. Zopet en angel več za nebesa; Vedno moram misliti nazaj na otroka, katerega sem krstil na nekem misijonskem potovanju. Star kake 3 leta, je bil na pol mrtev, čez in čez pokrival s ranami. Komaj sem ga krstil, je sklenil ročici k molitvi ter me z izrazi hvaležnosti milo pogledal, kot bi hotel reči: «V nebesih bom prosil za te in za dobrotnike, ki so ti pomagali, da si prišel še zadnje uro semkaj, in mi odprl vrata v nebesa.» Ginjen do solz sem prosil Marijo, naj vzame tega malega angela k sebi v raj. Ne morem ti popisati veselja, ki se občuti pri prvem podeljevanju krsta! Srce se širi veselja, roka se trese ginjenja. Človek čuti, kako veliko delo je izvršil v skrivnosti sv. vere. O da bi bil ti pri nast! Kako srečen bi bil, če bi se mogel udeležiti naših misijonskih zletov in veselja! A ne samo misionar, ki

nas bodoči dogodki ne najdejo nepripravljenosti. Predsednik dr. Verstovšek je že imel zaupne shode v Ljutomeru, Radgoni, Središču in Ormožu. V kratkem bo tak zaupni sestanek za marenberški okraj.

Kako skrbi grof Clary za naraščaj inteligence? Gotovo se mora šteti grofa Claryja za največjega pomnoževalca inteligence. Kajti način, kako skrbi, da bomo imeli dovolj inteligence, je gotovo vreden, da se ome pozabljamosti. Prvič je spomina vredno, kako grof Clary olajšuje študiranje našega dijaštva. Vzemimo n. pr. njegovo očetovsko skrb v prehranjevalnem oziru. Clary se ozira na pregovor: Plenus venter non studet libenter, po naše: Sit želodec rad lenari. Iz tega stavka so oče Clary skleпали, da se mora zato dajati dijakom bolj malo hrane, da se lažje in raje učijo. To je zraven koristno tudi za tiste, ki gredo k vojakom, da se naučijo najmodernejše umetnosti, ki se pa ni obnesla: stradanja. Razne dobrine, kakor: kruh, meso, začimba, sladkor in enako, dobijo le po parkrat, da ne pozabijo oblik, lastnosti in okusa, oziroma, da jih uporabljajo v šoli v nalogah, ali pa kje drugje kot rudnine posebne redkosti. Iz očetovskih ozirov pazi tudi na to, da je obleka dovolj draga in slaba, da si jo dijaki ne morejo nabaviti in se na ta način vadijo varčnosti. Kot sovražnik vsega modernega onemogočuje Clary dobavo cokolj, ki so prišle sedaj v modo. O čevljih se seveda tukaj ne more govoriti, ker so že celo prišli iz mode in jih nosijo le še starokopitneži (Clary jih torej gotovo nosi!). Le ena reč se ne da predstavljati, kako jo misli Clary obrniti v prid mladine. To je namreč petrolej. Zdaj v dnevih od oktobra do marca, so popoldnevi, ki so odločeni dijakom za učenje, kaj hitro temni in v temi pa dijaki ne vidijo vkljub vsej umetnosti optikerjev. (Tudi drugi so tako nesrečni, da ne vidijo v kraljestvu teme.) Zato bi človek sklepal, da bo Clary vsled svoje očetovske pozornosti naš dijaštvo oskrboval ta nesrečni rod v mesečnih kraljevanja teme in noči s toliko oboževanim petrolejem. In vendar nič! Do Claryja se ne obračamo s prošnjo, da bi nas preskrbel s petrolejem, ker vemo, da je vsaka taka prošnja bob v steno. Mogoče pa bi se zahteval, če bi ga dal, da se mora učeča mladina ravnati po Gradcu, kjer smejo n. pr. plin nažgati še le ob 10. uri zvečer. — Težko čakamo Jugoslavije, ko se bomo sami preskrbeli s petrolejem in tedaj se bomo spominjali Claryja, kako je pomnoževal inteligenco na čisto poseben način.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se z nespremenjeno silo nadaljuje vlečofenziva četverosporazumovih armad. Nemci so se vnovič umaknili v Flandriji, kjer so izpraznili mesta Lille, Ostende, Brügge, Thielt in Kortryk. Umaknili so se tudi na črti Laon—Marle v Pikardiji ter končno ob reki Aisne na črti Attigny—Olizy.

Na drugih bojiščih.

Na srbskem bojišču so se naše čete umaknile do črte južno od reke Morave. Srbske čete so zasedle Aleksinac in Zaječar. — Na albanskem bojišču smo se umaknili do južnega brega reke Drine. Tirano in Leš so že zasedle četverosporazume čete.

Mesečno ¼ milijona Amerikancev v Evropo.

Iz Washingtona se dne 14. oktobra uradno poroča: Vlada Združenih držav Severne Amerike bo še tudi nadalje pošiljala vsak mesec ¼ milijona mož na francosko bojišče. Svoje čete bo tudi še nadalje preskrbovala s potrebnim vojnim gradivom. O zmanjšanju pošiljatev čet in izdelovanja vojnega gradiva ne more biti nobenega govora.

Belgrad padel.

»Slov. Narod« poroča: Zanesljiva francoska poročila potrjujejo vest, ki je krožila že dne 18. t. m. da so srbske in francoske čete že zasedle tudi Belgrad, kjer so bile navdušeno sprejete od prebivalstva. Francoska konjenica prodira ob Savi proti zapadu in proti jugo zapadu. Vsa okolica Valjeva je v vstaji. Zeman je izpraznjen civilnega prebivalstva. Mostovi čez Donavo niso razrušeni. Isti list tudi poroča, da so ententine čete že tudi na bosanskih tleh (blizu Sarajeva.)

Odgovor Nemčije.

Besedilo nemškega odgovora Wilsonu je baje že sestavljeno ter se bo predložilo zvezni vladi in voditeljem parlamentarnih strank.

Avstrija sklene poseben mir?

»Vossische Zeitung« poroča iz Dunaja, da se je dosegel sporazum med Avstrijo in Zedinjenimi

državami. Wilsonova namera je, da prepreči združenje nemških avstrijskih pokrajin z Nemčijo. Vsled te vesti vlada med vsenemci veliko razburjenje; sodijo namreč, da namerava Avstrija slediti zgledu Bolgarije in Turčije ter skleniti poseben mir.

Tedenske novice.

Zaroka v naši cesarski rodovini. Po poročilih dunajskih listov se bode v kratkem vršila zaroka kneginje Zofije Hohenberg, hčerke rajnega prestolonaslednika nadvojv. Franca Ferdinanda, s princem Rene-Parma, bratom naše cesarice.

† Matija Slavič. V Bučevcih v župniji Sv. Križa na Murskem polju je v soboto dne 19. okt. zvečer umrl posestnik Matija Slavič, oče bogoslovnega profesorja g. dr. Matija Slaviča. Rajni, ki je dosegel starost 77 let (rojen 25. decembra 1841), je bil moč odločno katoliškega mišljenja, kalero je v Slavičevi hiši udomačeno že od nekdaj. Saj je ta hiša Jugoslovanom dala dala dva duhovnika-bogoslovna profesorja: sin rajnega je bogoslovni profesor v Mariboru, brat rajnega Franc Slavič pa je bil jezuit, bogoslovni profesor in nazadnje bogoslovni ravnatelj med brati Hrvati v Sarajevu († 1909). Rajni Matija Slavič je bil razumen in izvesten gospodar, ki je v domači hiši svojim prigospodaril blagostanje. Njegovo oko pa ni obviselo na domači hiši, temveč je tudi bilo odprto javnemu blagu. Rajni je bil ud okrajnega zastopa v Ljutomeru, večletni načelnik krajnega šolskega sveta pri Sv. Križu, ud krajnega šolskega sveta v Vučji vasi, večleten župan in do smrti odbornik občine v Bučevcih. Za kmeta visoko izobražen, se je udeleževal političnega življenja med Slovenci od časa slovenskih taborov, ki se jih je z navdušenjem udeležil. »Slov. Gospodarju« je bil naročnik od 1. njegove številke in Slov. Kmetiki zvezi zvest in vodilen pristaš od njega spočetka. Naj mu bo Bog plačnik za vsa njegova dela! Njegovi duši svetila večna luč! G. bogoslovnemu profesorju in velespoštovani rodbini Slavičevi pa naša najiskrenejše sožalje!

† Župnik Franc Zmazek. Od Sv. Benedikta v Slov. gor. nam poročajo: Umrl je ponoči od 18. na 19. oktobra nagloma večlast. g. župnik in duhovni svetnik Fr. Zmazek. Pokojni je bil posvečen v duhovnika l. 1870; bil je star 74 let. Služboval je kot kaplan pri Sv. Petru pri Mariboru in v Starem trgu. Bil je župnik pri gv. Uzbanu in in leta 1896 župnik pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Dele, katere je pokojnik izvršil z občudovanja vredno vstrajnostjo pri farni cerkvi, posebno pa pri podružnici Sv. Treh Kraljev, je ovekovečil spomin za vedno v benedički župniji. Srce Jezusovo, katerega iskren častilec je bil pokojni, mu je gotovo milostlivo sodnik. Počivaj v miru! Pogreb v torek ob 10. uri.

† Alojzij Šlk. Na željo njegovega očeta so č. g. Alojzija Šlik, malonedeljskega kaplana, pokopali na pokopališču njegove rojstne župnije pri Sv. Petru niže Maribora. Težko so se od njega ločili malonedeljski župljani in zlasti mladina od Sv. Andraža, kateri je bil skrben in vnet vzgojitelj, pa želja ljubečega očeta je bila odločilna. V četrtek je krsta s telesom rajnega gospoda kaplana dospela v Št. Peter ter je bila v kapeli sv. Favstina položena na odes. V petek je bil spreved ob veliki udeležbi domačinov. Naj rajni gospod mirno počiva med svojimi domačini na mirodvoru na Gori! Njegovi duši svetila večna luč!

Duhovniške vesti. Župnijo Loče je dobil č. g. Marko Žickar, župnik pri Sv. Jerneju nad Ločami.

Zepetna opustitev vlakov. Od današnjega dne so med drugimi opuščeni sledeči vsaki: Na progi Spielfeld—Ljutomer vlak št. 1843, ki vozi iz Spielfelda ob 10. uri 24 min. predpoldne in pride v Ljutomer ob 12. uri 35 min. popoldne. Vlak št. 1866 iz Radgone ob 3. uri 26 min. in pride v Spielfeld ob 5. uri 10 min. popoldne. Na progi Zidanmost—Zagreb vlak št. 501 iz Zagreba ob 8. uri 10. min. zjutraj, pride v Zidanmost ob 10. uri 35 min. predpoldne. Vlak št. 506 iz Zidanega mosta ob 5. uri 5. min. popoldne in privozi v Zagreb ob 7. uri 23 min. zvečer. Na progi Maribor—Franzensfeste vlak št. 417 iz Maribora ob 10. uri 7. min. predpoldne. Na progi Dunaj—Trest nobene nadaljne spremembe.

Novi konservatoriji. Osrednja komisija za ohranitev starin na Dunaju je imenovala za Stajersko sledeče konservatorije: E. Potomnik, profesorja v Celju, dr. A. Rak, zdravnik v Mariboru, notarja Fr. Winkler v Brežicah ter g. g. vseučilišne profesorje dr. O. Cuntz, dr. H. ... in dr. V. Schmid.

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: Učiteljski zbor v Jarenini in sicer gđc. Pavla Miklavc ter Lojzika Lorber, gospa Conč in nadučitelj Conč vsaki po 25 K, skupaj 100 K; dr. Leop. Poljanec, c. kr. gimnazijski profesor v Mariboru, K 100; Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dar Cehov o priliki slavnosti v St. Janžu na Dolenjskem 1000 K; upravnistvo »Slov. Naroda« 5 K; Citalnica v Gornjemgradu, prebitek dveh enodejank 100 K; Citalnica in Bralno društvo v Gornjemgradu prebitek igre »Deseti brat« 100 K; upravnistvo »Slov. Nar.« 5 K; dr. Josip Barle, c. kr. notar v Kozjem, 20 K; Hinko Pogačnik, tovarnar v Rušah, 300 K; iz nabiralnika v gostilni Golec 23 K; Janko Leber, bogoslovec v Mariboru, nabral na godovanju g. Miloša Jarnovič, trgovca v Damljah, 60 K; Ignac Strnad na bojišču 10 K; poročnik F. Črepinko v Mariboru 50 K; Rajko Čuček, gimnazijski profesor v pokoju, mesto venca na krsto preč. g. župniku Antonu Vraz 20 K; zbirka desetnika Antona Krumpak na bojišču 80 K; gđc. Danica Seražnik v Mariboru nabrala v veseli družbi v vinarni Kletarske zadruge v Ormožu 65 K; Valentin Predan, posestnik na Planici, 10 K; Ivan Pelcl, trgovec pri Sv. Boltenku v Slov. gor. K 10; Franc Klinar, kolar v Slivnici pri Mariboru, K 20; Franc Schreiner, župnik v St. Ilju pri Velenju, 50 K. — Prispevke je pošiljati na naslov moške družnice Družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru, blagajnik Franc Pišek, Narodni dom. — Šolski odsek.

Za Narodni Svet so vpiščali v Mariboru: nadžupnik Fr. Korbšec v Rogaški Slatini 100 K, V. Janžeković v Svečini 100 K, B. Maher 10 K, dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru 50 K, dr. Fr. Rosina, odvetnik v Mariboru, 200 K, Josip Kolarič, župnik pri Mali Nedelji, 20 K, Jakob Zemljic, župan v Radincih, 20 K, Vikt. Claser, lesotrzec v Rušah, 1000 K, Neimenovan za slovensko Prekmurje in Medžimurje 6000 K, C. Horvat v Mariboru, 10 K.

Narodni davek. G. Ivan Rebek, stavbeni in umetni ključavničar v Celju, je daroval Narodnemu svetu kot narodni davek 50 K. Neimenovani je poslal za Narodni svet 20 K. Srčna hvala! Posnemajte!

Iz davčne službe. Davčni oficijali Maksimilijan Fekonja, Matija Habjanič, Matija Najzer, Alojzij Kauvorski, Franc Donaj, Ferdinand Prelog, Anton Cvahte in Ignacij Ozvatič so imenovani za davčne upravitelje.

Slovenski kmetje! Razni agenti, ki so celo pod varstvom vladnih organov, plačujejo neizmerne cene za žito in živila na Sp. Stajerskem, samo jih utihotapijo iz dežele. Opozarjamo še enkrat, je strogo prepovedano prodajati taka živila in znosne razmere pa tudi narekujejo vsem dolžnost, da varujejo svoje pridelke.

»Pogled v novi svet.« V založbi »Slovenske Socialne Matice« izide te dni 2. zvezek »Propagandnih spisov« z naslovom »Pogled v novi svet.« Spis obsega referat, ki ga je imel naš najboljši narodnogospodarski strokovnjak na prvi seji gospodarskega odseka Narodnega Sveta. Referat podaja nazorno sliko o gospodarskem položaju v vojni se nahajajočih držav, prikazuje cilje, po katerih streme demokratične države na polju produkcije, določevanja cen itd., in se temeljito bavi z najboljšim preračunom vprašanjem prehodne dobe, z valutnim vprašanjem. Vsakdo, kdor hoče dobiti pravo sliko o bodočem narodnogospodarskem življenju, ki je temelj vsega narodnopolitičnega in kulturnega napredka, se bo s pridom v globil v to knjižico. Brošura bo veljala 1 K, s poštnino K 1.20, za združnike Slovenske Socialne Matice pa s poštnino 1 K. Naročila sprejemajo Slovenska Socialna Matica v Ljubljani in vse slovenske knjižarne.

Središka podružnica C. M. D. je nabrala povod Narodnega blagdana s pripomočjo nekaterih svojih vrlih članic izdatno sveto po K 779.80 za jugoslovansko sirečad. Plemenitim darovalcem iskrena hvala!

Veselite apostolskega poklica. Slovenski misijonar nam piše: Skolastik iz Afrike, ki se pripravlja na svoj bodoči misijonski poklic, piše svojemu misijonskemu prijatelju sledeče: »Kako veselje napolnjuje naše srce, ako nam prinese mati malega pogančka, svojega bolnega otroka. Ali bo še živel, li pa bo umrl, se povprašujemo? Pogosto je celo telo ena sama rana, upanje na ozdravljenje popolnoma zastoj. Kaj storiti, da rešimo vsaj njegovo dušo, ko pa se poganska mati ne premakne od strani svojega malega ljubljence? Zagotavlja jo, da moremo poskusiti zdravilno drgnjenje, mu vlijemo na čelo zveličavno vodo ter ga krstimo. Zopet en angel več za nebesa! Vedno moram misliti nazaj na otroka, katerega sem krstil na nekem misijonskem potovanju. Star kake 3 leta, je bil na pol mrtev, čez in čez pokri z ranami. Komaj sem ga krstil, je sklenil ročici k molitvi ter me z izrazi hvaležnosti milo pogledal, kot bi hotel reči: »V nebesih bom prosil za te in za dobrotnike, ki so ti pomagali, da si prišel še zadnjo uro semkaj, in mi odprl vrata v nebesa.« Ginjen od solz sem prosil Marijo, naj vzame tega malega angela k sebi v raj. Ne morem ti popisati veselja, ki se občuti pri prvem podeljevanju krsta! Srce se širi vesolja, roka se trese ginjenja. Človek čuti, kako veliko delo je izvršil v skrivnosti sv. vere. O da bi bil ti pri nali! Kako srčen bi bil, če bi se mogel udeležiti naših misijonskih zletov in veselja! A ne samo misijonar, ki

se poda v daljne dežele med divje poganse narode, tudi ti, cenjeni čitatelj, lahko pomagaš reševati duše s tem, da podpišeš uboge misijone in kupiš „Misijonski Klaver“ev Koledar 1919.“ V ganljivih povestnicah in slikan pripoveduje ta misijonski koledar, kako je že marsikateri blagi dobrotnik postal krstni boter pogansemu zamorčku in s tem rešil njegovo dušo.

Iz sena in slame delajo gnoj. Iz sentlenariskega okraja se nam piše: Lepa slika, kako se gospodari s krmo za živino, katero morajo kmetje s težavo oddati, se lahko vsakdo prepriča, kogar vodi pot k Sv. Lenartu v Slov. gor. mimo torišča, kjer se sklada seno in slama. Na stotine meterskih stotov slame se tam pretvarja v gnoj, vsled deževja in mokrote in to radi površnosti dobro plačanih prevzemalcev sena in slame. Ti ljudje bi vsaj naj poskrbeli, da bi se slama na prostem spravila v pravilno zložene kope. Događa se na ravno nasprotno. Vse je tako površno skupaj zmetano, da bodo imeli od oddane slame in od sena le bližnji posestniki korist, da bodo imeli vsaj gnoj za svoja polja, uboga naša živina pa bo v spomladaj stradala.

Vojno blago po vojni. Avstrijski glavni zaved za stvarno demobilizacije se te dni ustanovi na Dunaju. Ta zavod ima nalogo, da prevzame od vojaškega erarja vse blago, ki ga ne bo rabil po vojni, da ga po potrebi popravi ter prilagodi za civilno porabo. Nadalje bo ta zavod vse te predmete porazdelil na posamezne dežele. V deželah pa se bodo ustanovile organizacije, najbrže v obliki družb z omejeno zavezo, ki bodo razdelile to blago, ki pripada na deželo, na posamezne občine.

Dva vagona gosi. »Arbeiter Zeitung« poroča, da sta dospela v torek jutraj iz Galicije in Poljske dva vagona gosi. Vse gosi so bile mrtve, ker jim med vožnjo niso dali nič jesti.

Dopisi.

Maribor. Naše glavarstvo sili občine, naj oddajo krompir, žito in seno, da ravno so že mnoge oddale mnogo več, kot jim je bilo treba.

Sv. Barbara v Slov. gor. Dne 13. t. m. zvečer je smrtni angel Padarjevi Marički, g. Kristl, učitelji soprogi in posestnici, za vedno zatisnil oči v 61. letu svoje starosti. Ta blaga gospa ima razen drugih vrlin te izvanredne zasluge, da je z vidnim veseljem delila svojim sosedom in bližnjim raznovrstne dobrote, posebno radi so se pri njej zglašali božji vozečki, bližnji in oddaljeni siromaki ter dobivali božja darila, katera dobra dejanja jo spremljajo onkraj groba. Mnogo najodličnejših oseb od blizu in daleč je prihitelo jo spremljat do groba, ob katerem so tekle obilne solze njenih ljubih otrok in vseh navzočih srce je stiskala tuga neusmiljene smrti. Rajna blaga gospa je bila sestra našega veleobrotnika Feliksa Ferka in se jednako radovala našega napredka. Njenih otrok vzgoja je bila prav dobra, nad vse skrbna in radovala se je njih napredka. Kot „padarjeva“ hči je umela tudi razna zdravila in s tem marsikomu koristila, njene roke so bile zlata vredne in vedno delale v blagor njenih dragih in siromakov. Zlata mamika, počivaj sladko po tako trudopolnem delovanju v blagor trpečega bližnjega!

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Že dolgo časa prav nestrpno pričakujemo, ali bodo župani naše župnije storili kaj za našo boljše narodno bodočnost. Toda je vse zaman. Nobeden teh možakarjev se ne zbudi iz dolgega spanja, da bi sledili mnogim drugim našim občinam. Nismo Vas samo posadili na visoke županske stolce zagadatelji, da bi nam rekvirirali zadnjo kravo, kakor se je že to dogodilo, ampak da bi storili kaj v blagor in korist naroda in ne mislile si, da boste na večno župani, prišli bodo drugi časi, tedaj pa Vas bomo dali v stalni pokoj, toda brez pokojnine. Slovenci in Slovenke, akoravno so župani proti nam, bodimo mi proti njim ter s trdnostjo in korajžno voljo, z upanjem na boljše čase nastopimo novo dobo, v kateri bomo sami svoji gospodarji. Vam gg. županom pa kličemo: Na skorajšnje svidenje v Jugoslaviji, iz katere Vam bomo voščili srečen pot v službo k ptuškemu županu Orniku.

Zbigovci pri Radgoni. Tudi je dne 11. t. m. nenadoma umrl Leopold Hojs v 80. letu svoje starosti. Rajni se je udeležil leta 1866 vojne s Prusi. N. v m. p.!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Ob Narodnem blagdanu za stradajočo in prezebajočo jugoslovansko dečo je naša župnija darovala 1772 K in sicer občina Križevci (nabirali Mar. Štrkl in Al. Bratina) 300 K, Vučjaves (nab. Ant. Zartl) 242 K, Grabe-Ključarovi (nab. An. Kosi in Liz. Slavič) 234 K, Logarovi Kokoriči Gajševci (nabirali Mar. Paulič, Mar. Marinič, Neža Špindler) 185 K, Bučecovci (nab. Al. Domajnko in Mar. Kosi) 154-60 K, Šalinci Kristanci (nabrali Mart. Štefanec) 130 K, Boreci (nab. M. Domajnko) 110 K, Buncani (nabir. M. Ostrc) 107-90 K, Iljaševci (nab. Ana Slekovec) 105-40 K, Lukavci (nab. Vaupotič) 100 K, Staranovaves (nab. Iv. Rožman) 83-10 K, Amalija Korosak iz Grlave darovala 20 K. Slava požrtvovalnim darovalcem in nabiralcem!

Ormož. Neko soboto po polnoči skregali so se kelovodje ormoške nemškutarije v neki gostilni. Krik in vrišč je bil tak, da se je celi »nemški« Ormož predramil iz spanja. Gostilničar se je pokazal moža in pometal nemškutarje na cesto. In dedci se kleti in se priduševali, da ne prestopijo več praga gestilne, iz katere so bili vna vrženi. Gospodje so se med seboj skavsali, ker eden njih ni odobral napada na ormoške Slovence e pri liki zabavnega večera v Čitalnici. Trdil je namreč, da bodo v bodoči Jugoslaviji vsi ormoški nemškutarji svojo nemškutarsko prepričanje spremenili in postali ljubitelji jugoslovani.

Saleška dolina. Lepe razmere so pri sodnijah v stari Avstriji. Franc Woschnagg, veliki „Kriegsgewinner“ v Sošanju, je bil obsojen radi navijanja cen na 20.000 K globe; toda okrožno sodišče je to obsojbo razveljavilo in ga popolnoma oprostilo. Pri nas so bili kmetje obsojeni radi pijače na velike globe; okrožna sodnija je te siromake pri drugi obravnavi navadno se hujše kaznovala. Seveda: kmet je kmet — komercialni svetnik je pa velik gospod! Drugače bo prišlo v Jugoslaviji, to lahko povemo zdaj že tem gospodom!

Gornjigrad. Katoliško izobraževalno društvo v Gornjemgradu priredi v nedeljo, dne 27. t. m., ob 3. uri popoldne, gledališko igro „Minar in njegova hči.“ Čisti dobiček je določen v dobrodelne namene. Se vabi k obilni udeležbi! — Odbor.

Lastnik pri Podčetrtku. Na italijanskem bojišču je padel iunaške smrti, zadet od sovražne grana-te, v ovetu svoje starosti, star še le 30 let, narednik Ivan Juričan. Bil je splošno priljubljen ter hraber junak, ki je bil odlikovan s srebrnima kolajnama I. in II. vrste. Slovenskemu junaku svetila večna luč, Bog pa boji tolažnik njegovim svojem. Na svidenje nad zvezdami!

Sv. Peter pod Sv. gor. Našemu c. k. stražmojstru Kovaču se je posrečilo zaslediti nevarnega tatar Orešiča, doma iz Imenega. Ker je hotel u-teči, je orešnik streljal na njim ter ga zadel. Orešič je umrl.

Trezní bodo diktirali mir.

O nemškem cesarju pripovedujejo, da je že pred vojno o neki priliki izrekel besede: »Pri prihodnji veliki vojni bo tisti narod zmagal, ki bude izkazoval najmanjši konsum — alkohola.« Kdorkoli je že to izrekel, imel je prav. Besede so se obistinile že v rusko-japonski vojni. Ko je šlo za odločilni naskok na Port Artur, je japonski poveljnik Kamimura poslal same mlade ljudi v ogenj. Za slovo je dvignil čašo vode in jim nazdravil: Moja deca! Pošljem vas sedaj v gotovo smrt. Napijem vam s čašo vode, zakaj vaše glave morajo v tem trenutku biti trezne, vaše roke zanesljive. Rusi so se pa za boj »krepčali« z žganjem. In zmagala je trezna japonska voda proti v-pijanljivemu ruskemu žganju.

Naravnost usodno je, kjer se vojaki pred bitkami vpijanjajo z rumom ali vinom. Zapomnili so si pač to Francozi. L. 1915 so meseca septembra skušali prodreti nemško fronto. Da bi vojaki bili bolj »korajžni«, so jih opili z dobrim francoskim vinom. Kakor divji so drveli pred nemške strojnice in topove; njih trupla so kar frčala po zraku. V najodločilnejšem trenutku so jim opešale moči, kakor je to navada po zavžitem alkoholu.

Žel. 1911 sme brali v listu »Österr. Rundschau« (sn. 5, str. 344), da v Ameriki pride le 4-89 litrov alkohola na človeka v enem letu in še ti so večinoma doseljeni iz Evrope, v Nemčiji pa 9-86 l., v Avstriji 8-42 l. V večini dežel, ki tvorijo Združene države, je prodajanje alkoholnih pijač sploh prepovedano. O amerikanski mornarici je že pred leti poročal admiral Ross, da je 95% pomorščakov abstinentov. Wilson, ta mogočni gospodar svetovnega položaja, je abstinent. Tudi o Angležih je dne 16. marca 1916 poročala graška »Tagespost«, da je l. 1915 nazadoval konsum alkohola nasproti l. 1914 za 8%, nasproti l. 1913 pa za 10%. V francoski vojski je že male pravih Francozov, večinoma se razni rodovi iz francoskih naselbin, ki pa navadno žive zelo trezno in priproste. Zgodovina bo enkrat pisala: Tisti, ki so napajali svoje vojaštvo, so izgubili svetovno vojno, trezní so pa narekovali mir.

Čemu se moramo učiti nemških črk?

Navadno predbacivajo slovenskim šolam, da se v njih učijo otroci premalo nemški. Velik vzrok tiči v tem, da se morajo otroci učiti poleg latinskih črk, ki se rabijo v slovenskem jeziku, tudi nemških črk. Otroci se morajo vsled tega učiti osmero črk, in sicer za slovenski jezik male in velike pismene črke, ter male in velike tiskane črke, potem za nemški jezik male in velike pismene ter male in velike tiskane črke; to je osem vrst črk.

Zelo veliko časa potratijo zato po šolah, da se otroci učijo in navadijo nemških črk. Vkljub temu se zamenjujejo slovenske črke z nemškimi in narobe. Namesto da se vadijo otroci nemških črk pisati in čitati, bi bilo boljše in koristnejše, da bi se med tistim časom učili kaj drugega. Sploh imajo nemške črke tako obliko, da se težje čitajo in pišejo. Zato so že večkrat nemški učitelji sami zahtevali, naj se opuste nemške črke in naj se rabijo za nemški jezik samo latinske črke. Saj se latinskih črk poslužujejo sploh vsi izobraženi narodi po Evropi, Ameriki in Aziji. Tudi bi se lahko upeljale krajše oblike, n. pr. č namesto tseh. Koliko nepotrebnih poteg se mora napraviti za tako obliko ali za toliko črk.

Kitajci, ki so sploh znani zaradi posebnih šeg, še imajo svoje posebne črke. Tako se tudi naši nemški zaigranci trdno drže nemških črk in se z njimi bahajo, da imajo nekaj posebnega. S tem pa tudi dosežejo, da slovenski otroci, ki hodijo samo v nemške šole, se navadijo samo nemško pisati in ne morejo pozneje svojih misli izraziti v slovenskem jeziku.

Sploh nimajo nemške črke nič praktičnega. Le oglejte si napise po raznih nemških hišah. Niti na hiši najbolj zagrizenega Nemca ne vidite napisa z nemškimi črkami, pa to ne samo po slovenskem, ampak tudi po nemškem Stajerju in po Koroskem. Z nemškimi črkami nimajo zato napisov, ker so nemške velike tiskane črke same za se skoraj nečitljive.

Ker so nemške črke težko čitljive, ker jih Nemci sami ne rabijo za napise, ker je za praktično življenje potrebna samo ena pisava in je latinska pisava povsod vpeljana: Zato proč z nemškimi črkami in naj se otroci z njimi več ne mučijo!

Usmiljenka žrtev za domovino

V spomin rajne Ljudmile Dvorsak, usmiljenke Rdečega križa.

Na italijanski fronti, v mestu Motta di Vivenza, je umrla dne 24. avgusta t. l. usmiljenka Rdečega križa Ljudmila Dvorsak, rojena v Rogozi pri Hočah. Rajna Ljudmila je bila vedno pridna, pobožna, pa tudi delavna. Že v nežni svoji mladosti je kazala izvanredno usmiljeno srce do bližnjega, vsakemu je pomagala po svojih močeh. Posebno pa je imelo njeno srce sočutje do bolnikov. V svoji dekliski dobi se jo je večkrat polastila želja stopiti kot usmiljenka v samostan. A na prošnjo njene bolehnne tete v Braslovčah, pri kateri je bivala že od četrtega leta svojega življenja, je ostala pri njej do leta 1913 ter tam zvesto in pridno opravljala svoje vsakdanje delo.

Toda njena želja, streči bolnikom, priklopela je do vrhunca. Poslovala se je od svojih dragih ter stopila v uk dne 1. marca 1914, da se izuči o postrežbi bolnikom. Konečno je napravila izpit s pohvalo. Nastopila je v Gradcu kot usmiljenka svojo prvo službo. A ko je izbruhla sedanja strašna vojna, je bila tudi ona poklicana k ranjenim vojakom. Delovala je v svojem poklicu z neumorno požrtvovalnostjo. Večkrat je vsled vednega pomanjkanja zdravnikov sama opravljala težke operacije. Bila je za svojo požrtvovalnost častno odlikovana. Večkrat se je izrazila rajna Milka: Tako srečna in zadovoljna se nisem nikdar poprej počutila kot sedaj, da tolažim in pomagam ubogim bolnikom in ranjencem. Ko je bila leta 1917 prestavljena v fronto, se je močno prehladila, tako da je morala pustiti svojo službo ter se šla zdraviti v Opatijo. A ko je okrevala, je zopet dne 1. avg. 1918 nastopila svojo službo; toda revici se je bolezen — pljučnica — ponovila in dne 24. avg. je mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se je vršil dne 27. avgusta ob 6. uri zvečer. Bil je čudovito lep in ganljiv. Vse sestre Rdečega križa dotične bolnišnice ter vsi častniki in okrevano vojaštvo jo je spremljalo na zadnji poti. Bila sta dva voza samih cvetlic in vencev, katere so iz hvaležnosti skupno darovali rajni usmiljenki. 24. godceev je igralo žalostinko pri sprevodu.

Na pokopališču je pri odprtem grobu jako ganljivo govoril č. g. vojni kurat Anton Beidl iz Nemškega. Govor je trajal nad pol ure. Stavil je je vsem v vzgled, naj posnemajo rajno Ljudmilo v njeni vedni neumorni delavnosti, posebno pa je slavil njeno previdno in resno obnašanje do drugega spola, da bodo posebno sestre po njenem vzgledu ostale čiste in nepokvarjene v svoji službi. Nobeno oko ni ostalo suho. In nekdanji vojni kurat, č. g. Ferdinand Majerhofer, sedaj župnik na Tirolskem, je sestavil jako pomenljivo pesem rajni Milki v spomin.

Njeno neomažeževano življenje nam daje sladko zavest, da uživa Milka nebeško plačilo za svojo neumorno delavnost.

Draga Milka, spavaj sladko v tuji zemlji!

Marija, žalostna Mati. Premišljevanja in molitve. Spisal dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru. Mirno lahko trdimo, da tako popolnega, izvrznega molitvenika še Slovenci do sedaj nimamo, kakor je ta. Pisatelj, neumorni organizator slovenskega ljudstva, se je v resnici potrudil podati svojemu ljudstvu nekaj dobrega. Knjiga vsebuje v prvem delu osem obširnih premišljevanj o Žalostni Materi božji, kakršnih dosedaj še ni bilo v slovenski nabožni književnosti. Premišljevanjem sledi veliko število zlatih pobožnosti v čast Žalostni Materi in v čast trpljenju Jezusovemu, štiri sv. maše in zbirka splošnih molitev in pobožnosti. Ob koncu je g. pisatelj dodal razne molitve v boleznih, za bolnika, za umirajočo in za rajno. Novo knjigo prav toplo priporočamo. Cena s poštnino vred K 6.50. Naroča se v Ori-lovi tiskarni v Mariboru.